Opinie

Dreigt ook hier straks de voedselopstand?

Opinie

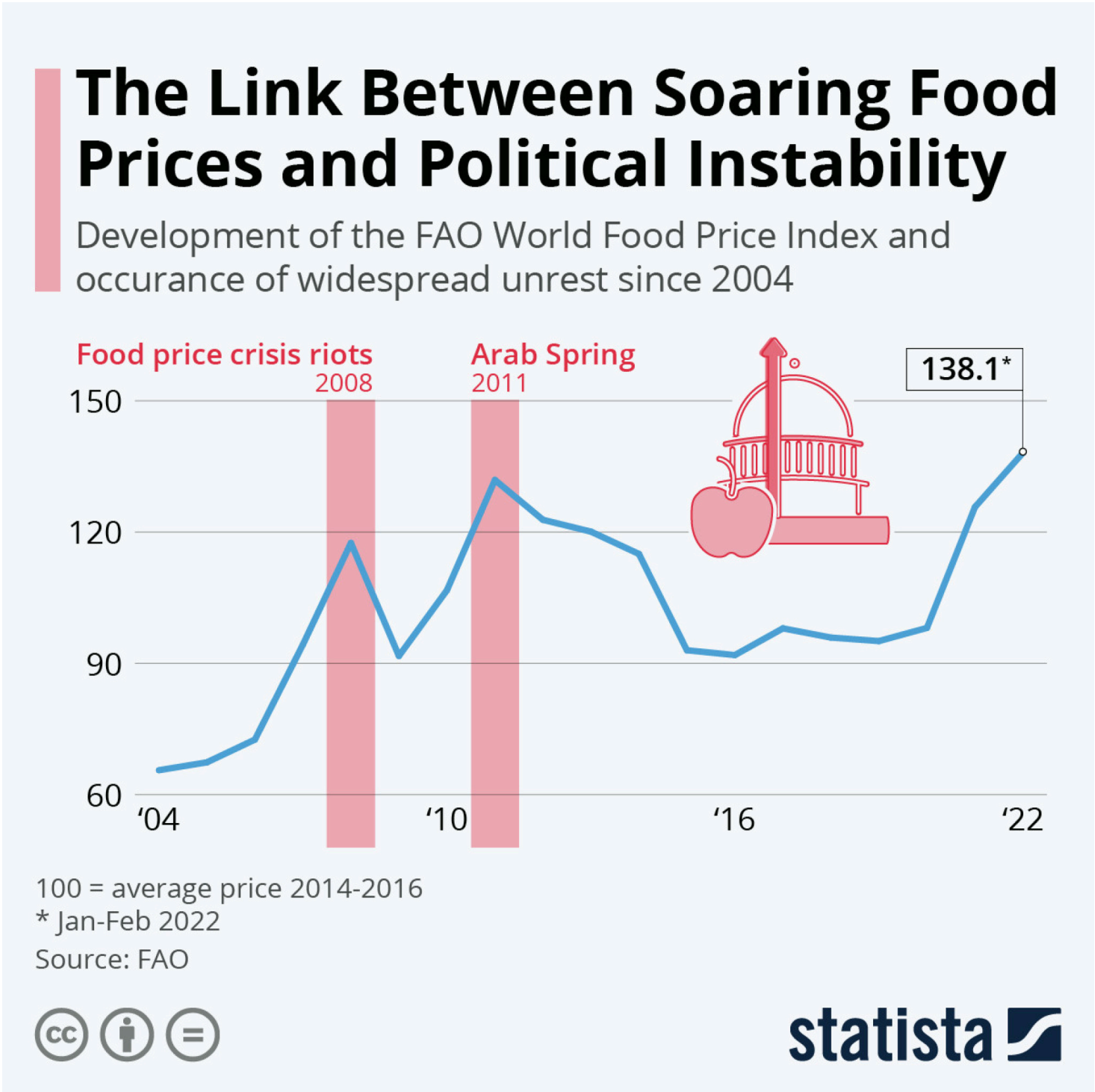
De wereld staat voor een immense uitdaging: komende maanden moeten we voedseltekorten vermijden in Noord-Afrika en het Midden-Oosten, de inflatiegolf verteren die door onze voedselketens rolt en de lange termijnvoedselbevoorrading veilig stellen. Alleen lijkt niet iedereen de ernst van de situatie in te zien, waarschuwt VILT-journalist Bram Bombeek in een opiniestuk.

28 MAART 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 28 MAART 2022 23:46

Lees meer over:
klimaat
Boeren

Oekraïne produceert maar 3 procent van de tarwe in de wereld, maar het levert wel de helft van alle graan voor het voedselprogramma van de Verenigde Naties. Dat leert ons iets over de economische wetten van de moderne landbouw. De Oekraïense graanoogst is niet eens uitzonderlijk groot, maar dankzij comparatieve voordelen kunnen ze zeer goedkoop leveren aan Noord-Afrika en het Midden-Oosten. De oorlog treft daarmee rechtstreeks de allerarmsten. Een land als Egypte besteedt onder normale omstandigheden 2 procent van zijn BBP aan broodsubsidies. Zonder het Oekraïense graan wordt dat een veelvoud. Terwijl de Oekraïense tractoren nu Russische tanks wegslepen, zullen boeren in de rest van de wereld de leemte vullen. Er is meer dan graan genoeg, maar het zal veel geld kosten om het ter plekke te krijgen. De uitdaging waar we voor staan is er één van logistiek. Het rijke Westen legt best zonder morren de nodige miljarden klaar. Dat niet doen, betekent hongersnood en een ongeziene vluchtelingenstroom. De laatste voedselcrisis in 2010 leidde tot de Arabische Lente.

Vloedgolf van inflatie

Met snel handelen wenden we die catastrofe af; de “orkaan van honger”, zoals de VN-secretaris Antonio Guterres het noemde, moet niet aan land komen. Een ander onheil wordt moeilijker om af te wenden: de enorme inflatiegolf die aanzwelt in onze voedselketen. Voor kunstmest, koelingen en kookovens hebben we energie nodig. Veel energie. Volgens cijfers van de FAO, de landbouworganisatie van de VN, is de voedselketen in Vlaanderen verantwoordelijk voor 20 procent van al ons fossiel verbruik, 60 procent daarvan is te situeren buiten de poorten van de boerderijen.

Voorlopig beschermen de machtige supermarktketens de consument, maar tegen zo’n zondvloed aan kosten is finaal geen enkele dijk bestand. Het wordt voor zuivelfabrieken, vleesverwerkers of bakkerijen razendsnel onbetaalbaar om te blijven produceren aan de afgesproken prijzen. De Duitse vleesreus Tönnies gaf twee weken geleden al het schot voor de boeg. Er zal hen geen andere keuze resten dan de deuren tijdelijk te sluiten of de boeken definitief neer te leggen. Dat betekent lege rekken in de supermarkt, deze keer voor echt.

Sneller nog zullen de spelers met minder marktmacht hun prijzen moeten verhogen. Voedingsbedrijven die boter of eieren willen, betalen al fors meer. Restaurants, frituren of korteketenverwerkers zien hun facturen met duizenden euro’s per maand stijgen. De

econoom Ivan Van De Cloot vergeleek inflatie met een ketchupfles. Niemand wil als eerste zijn prijzen aanpassen aan de nieuwe wereld waarin we leven, maar uiteindelijk zal iedereen het tegelijk doen en kwakt het bord vol ketchup.

Lichtzinnigheid

Of het nu gaat over de schone energie van de kerncentrales, het schaliegas in Limburg of onze vruchtbare landbouwgronden: telkens was de boodschap dat we ze eigenlijk niet nodig hebben. Terwijl wij discussiëren over het teruggeven van landbouwland aan de natuur – Limburg spant op dat vlak trouwens de kroon – kopen de Chinezen in alle stilte miljoenen hectare Europese landbouwgrond op. De Chinezen moeten 20 procent van de wereldbevolking voeden op nog geen 10 procent van het landbouwareaal, zij kunnen zich de Europese lichtzinnigheid niet permitteren.

Terwijl de Europese Commissie alles uit de kast haalt in de economische oorlog tegen Rusland, lijkt ze voor het voedselbeleid vandaag meer op de carabinieri van Offenbach. Voor de groene kunstmest RENURE moet er eerst nog een rondje vergaderd worden, de opslagregeling voor varkensvlees komt er op een moment dat de prijzen in de lift zitten en de versoepeling van de regels rond braakland zijn voor Vlaanderen een slag in het water. Ook de timing van een Europese carbon border taks op kunstmest kon moeilijk ongelukkiger.

De recordprijzen voor kunstmest moeten ons misschien nog meer dan de acute graantekorten en de onvermijdbare inflatiegolf zorgen baren. De briljante milieuwetenschapper Vaclav Smil berekende dat we kunstmest nodig hebben om de helft van de wereldbevolking te voeden. Terwijl landbouwers vanuit hun beroepseer altijd de optimale opbrengsten willen behalen, kan het haast niet anders dan dat er noodgedwongen op de kunstmestgift moet bespaard worden. Dat is het recept voor globaal lagere opbrengsten in het volgende oogstseizoen en een garantie dat er geen snelle terugkeer naar de normaliteit komt.

“Vlaamse voedselsoevereiniteit”

Niet alleen de kernuitstap, maar ook de fel bevochten stikstofdeal lijkt door de feiten achterhaald. De landbouwwereld knoopt straks weer aan bij wat historisch altijd de strijd is geweest: niet tegen het overschot aan nutriënten, maar tegen de tekorten. Ook hier werd alweer een kans gemist om snel te schakelen en de basisbemesting voor dit plantseizoen meer uit dierlijke mest in te vullen.

Zondag betoogden de boeren tijdens de voorjaarsklassieker Gent-Wevelgem voor “Vlaamse voedselsoevereiniteit tegenover de steeds uitbreidende groene ideologie”. Dat klinkt misschien als een pure N-VA-slogan, maar toch was de Limburgse superminister Zuhal Demir er de kop van Jut. Net nu we jonge boeren zouden moeten koesteren, zoals de Nederlandse landbouwexperte Louise Fresco schreef, geeft het beleid hen het gevoel dat ze opgeofferd worden.

Vlaamse voedselautonomie is geen holle frase: het betekent minder afhankelijkheid van kunstmest en van buitenlands voeder, mooiere landschappen en stabielere prijzen. Het is een wervend project voor een toekomstige minister-president en de jonge boeren in een wereld die razendsnel onzeker wordt. Anders dreigt ook hier straks de voedselopstand.

Onze redacteur Bram Bombeek schreef deze bijdrage voor de opiniebladzijde van Het Belang Van Limburg van 26 maart. Ze verschijnt hier in langere vorm.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy

Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada